

Erika Bertel med sin tyske bibel.

Da Erikas tiptipoldeforældre for ca. 250 år siden indvandrede fra Odenwald for at opdyrke Alheden, medbragte de den store og tunge bibel, som hun sidder med på billedet, og som var hendes største klenodie. Erika var født i Sandkjærgårde, hvor hun levede hele sit liv i den østre gård, som hendes tiptipoldeforældre flyttede ud fra Grønhøj i 1793, men som i Erikas sidste år lå hen som en ruin. Hun og sønnen Johannes fejrede jul på samme enkle måde, som hendes forfædre havde gjort det i århundreder. Med ekstra bagværk, et godt måltid mad og højtlesning af juleevangeliet i den gamle bibel. Den var trykt med gotiske bogstaver i 1693 efter Martin Luthers oversættelse af det gamle og nye testamente. Væggene i den fattige stue var sorte af sod fra komfuret, og det samme var biblen, som senere blev næsten helt ødelagt under en brand. De sørgelige rester er nu overladt til Stiftsmuseet. Erika Bertel døde for 40 år siden, 76 år gammel.